

Saksonia

Spis treści

1. Wstęp.....	1
2. Sytuacja polityczna	1
3. PKB i zatrudnienie	2
4. Najważniejsze branże przemysłu Saksonii	4
4.1 Przemysł motoryzacyjny.....	4
4.2 Przemysł taboru kolejowego.....	5
4.3 Przemysł lotniczy i astronautyczny.....	5
4.4 Przemysł maszynowy	6
4.5 Fotowoltaika	6
5. Handel zagraniczny	7
6. Współpraca z zagranicą.....	7
6.1 Współpraca z Polską.....	7
6.2 Współpraca z Republiką Czeską.....	8
6.3 Współpraca z Bretanią	9
7. Transport	9
7.1 Transport drogowy	9
7.2 Transport kolejowy	10
7.3 Transport lotniczy	10
7.4 Żegluga morska i śródlądowa.....	10
8. Szkolnictwo wyższe i ośrodki naukowo- badawcze	11

1. Wstęp

Wolny Kraj Związkowy Saksonia (niem. Freistaat Sachsen) jest najbardziej na wschód położonym landem RFN. Utworzony został w roku 1990, po zjednoczeniu Niemiec. Graniczy on od północnego zachodu z Saksonią-Anhalt, od północy z Brandenburgią, na południu i wschodzie zaś jego granice, przebiegające po naturalnych przeszkodach terenowych, paśmie Rudaw i rzece Nysie Łużyckiej, stanowią jednocześnie wschodnią granicę Niemiec z Czechami i Polską. Podział topograficzny obejmuje nizinne tereny północne i wschodnie oraz pagórkowate centrum landu, przechodzące w pasmo Rudaw na południu. Najwyższym szczytem landu jest Fichtelberg (1.215 m), natomiast największą rzeką Łaba.

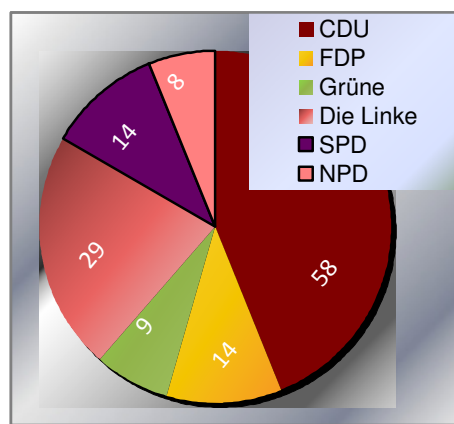
Głównymi miastami Saksonii są Drezno, które jest jednocześnie jego stolicą, i Lipsk. Pierwsze z nich wg. danych z połowy roku 2009 zamieszkiwane było przez 512.280 osób, drugie natomiast przez 516.441 osób. Liczba mieszkańców w landzie w dniu 31.03.2009 wynosiła zaś 4.183.404 i zmniejszyła się od czasu zjednoczenia Niemiec na skutek migracji i ujemnego przyrostu naturalnego o ponad 600.000. Charakterystyczną cechą landu jest skupienie prawie ¼ liczby mieszkańców w 2 największych miastach. Powierzchnia landu to 18.415,51 km², a gęstość zaludnienia 227 osób/ km².

Podział administracyjny Saksonii obejmuje 3 okręgi: Drezno, Chemnitz i Lipsk, które dzielą się z kolei na 22 podokręgi. Poza tym 7 miast posiada prawa powiatu (*kreisfreie Städte*). Są to Chemnitz, Drezno, Görlitz, Hoyerswerda, Lipsk, Plauen i Zwickau.

2. Sytuacja polityczna

Landtag, czyli parlament krajowy, jest najważniejszym organem ustawodawczym w Saksonii. Jego siedzibą jest Drezno, a do kompetencji należy m.in. uchwalanie ustaw krajowych i budżetu oraz wybór premiera kraju związkowego. Posłowie do Landtagu wybierani są na okres 5 lat.

Ostatnie wybory do Landtagu odbyły się 30.08.2009. Zwyciężyła w nich partia CDU (Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna), zdobywając 40,2% ważnych głosów. Drugą siłą polityczną w landzie została partia Die Linke

Wykres 1. Rozkład miejsc w Landtagu po wyborach z 30.08.2009 roku.

(Lewica), na którą głosowało 20,6% wyborców. Trzeci wynik zanotowała SPD (Socjaldemokratyczna Partia Niemiec) z 10,4%. Kolejnymi partiami były FDP (Wolna Partia Demokratyczna, 10%), Grüne (Zieloni, 6,4%) oraz NPD (Narodowodemokratyczna Partia Niemiec, 5,6%). Łącznie do Landtagu wybranych zostało 132 posłów i posłanek. Kolejne wybory planowane są na rok 2014. Rozkład miejsc w Landtagu po wyborach z 30.08.2009 przedstawia wykres 1. Zwycięska CDU tworzy obecnie koalicję z FDP (Wolna Partia Demokratyczna). Na premiera Saksonii desygnowany został polityk CDU Stanisław Tillich. Skład jego gabinetu przedstawia się następująco:

- Stanisław Tillich (CDU)- premier
- Sven Morlok (FDP)- wicepremier, minister gospodarki, pracy i komunikacji
- Markus Ulbig (CDU)- minister spraw wewnętrznych
- Prof. Dr. Georg Unland (bezpartyjny)- minister finansów
- Dr. Jürgen Martens (FDP)- minister sprawiedliwości i ds. europejskich
- Prof. Dr. Roland Wöller (CDU)- minister sportu
- Prof. Dr. Dr. Sabine Freifrau von Schorlemer (bezpartyjna)- minister oświaty i nauki
- Christine Ursula Clauß (CDU)- minister spraw socjalnych i ochrony konsumentów
- Frank Kupfer (CDU)- minister ochrony środowiska i rolnictwa
- Dr. Johannes Beermann (CDU)- szef kancelarii stanu

3. PKB i zatrudnienie

W pierwszej połowie roku 2009 nastąpiło pod wpływem światowego kryzysu znaczne ograniczenie aktywności gospodarczej Saksonii. Od połowy roku jednak obserwuje się stabilizację gospodarki, co prawda na niskim poziomie, lecz wyższym mimo wszystko od najniższych stanów osiągniętych w roku 2002. Produkt krajowy brutto w roku 2008 wyniósł 94,7 mld euro, co oznaczało jego wyżkę o 2,1% w cenach bieżących w porównaniu z rokiem poprzednim.

Sytuacja przemysłu przetwórczego pogorszyła się w bieżącym roku znacznie zgodnie z prognozą z przełomu lat 2008-2009. Obroty w II połowie roku (10.473, 4 mld euro) były niższe niż obroty osiągnięte w samym tylko 4. kwartale roku 2008 (12.340,2 mld euro). Badania klimatu gospodarczego wykazały, że do II połowy roku nadal zmniejszała się liczba zakładów przemysłowych oceniających swe położenie jako dobre (z 36% do 20% ankietowanych firm). Równocześnie zwiększyła się ilość zakładów oceniających swą sytuację jako złą, z 13% do 36%. Ujemne o 16 punktów procentowych saldo jest najgorszym wynikiem zanotowanym przez Saksońską Izbę Przemysłowo- Handlową od połowy roku 2002. Tylko nieliczne gałęzie gospodarki mogły wykazać w tym samym czasie wzrost. Były to przemysł spożywczy i paszowy (+ 21 punktów), wytwarzanie koszy z drewna i wikliny (+6), przemysł chemiczny (+5) oraz energetyka (+22).

Przedsiębiorstwa przetwórcze zatrudniające ponad 50 pracowników oceniają swą obecną sytuację zdecydowanie bardziej niekorzystnie niż przedsiębiorstwa mniejsze. W grupie tej obroty zmniejszyły się w I połowie bieżącego roku aż o ponad 21%, w tym aż o 28% obroty uzyskiwane za granicą. Największe spadki obrotów zanotowano w metalurgii (-40,4%), w zakresie produkcji elektrotechnicznej (-37%) oraz w przemyśle motoryzacyjnym (-30,9%). Rozstrzygającą dla poprawy sytuacji kwestią jest zwiększenie poziomu zamówień zagranicznych. Po spadkach w I połowie roku nastąpiła w II jej połowie stabi-

lizacja i powolny wzrost ilości przedsiębiorstw ze zwiększającym się portfelem zamówień zagranicznych. Pozwala to mieć nadzieję na poprawę sytuacji przemysłu w roku 2010. W dziedzinie poziomu zatrudnienia planowane są dalsze jego redukcje.

W nieco lepszej sytuacji znajduje się budownictwo. Badania klimatu gospodarczego ukazują tu niezmiennie pozytywne saldo oceny obecnej sytuacji gospodarczej (+20%). Pomimo zmniejszenia się w I połowie roku 2009 obrotów u 47% firm budowlanych (ogólny spadek obrotów branży o 6,9% rok do roku) oraz zmniejszającego się poziomu zamówień, branża jest nadal nastawiona optymistycznie, zarówno w dziedzinie oceny sytuacji obecnej, jak i oczekiwań na przyszłość. Duże znaczenie ma tutaj wprowadzony przez rząd federalny pakiet koniunkturalny wartości ponad 10 mld euro. Pomimo dotychczasowego rozdysponowania tych środków na poziomie nie przekraczającym 1% (95,4 mln euro) daje to nadzieje na poprawę sytuacji budownictwa w roku następnym. Pomimo panującego umiarkowanego optymizmu do końca roku zmniejszy się prawdopodobnie liczba zatrudnionych w budownictwie. Jedynie 7% przedsiębiorstw planuje zatrudnić nowych pracowników, natomiast aż 73% liczy się z koniecznością ich zwolnienia.

Sektor usług zanotował w I połowie roku 2009 znacznie lepszy przebieg koniunkturalny niż prognozowana na przełomie lat 2008 i 2009 fatalna sytuacja. Co prawda obroty branży zmniejszyły się o 6%, jednak spadek firm niezadowolonych z obecnej sytuacji zwiększył się jedynie o 2%, przy nadal przeważającym saldzie dodatnim (+19%). Wynik ten jest- oprócz osiągniętego w budownictwie- najbardziej pozytywną oceną sytuacji gospodarczej spośród wszystkich sektorów saksońskiej gospodarki. Pozytywny przebieg koniunkturalny z rozwojem obrotów zanotowano w dziedzinie ochrony zdrowia. Równocześnie branża nie zmniejszyła poziomu zatrudnienia. Co prawda zmniejszyła się ich ilość w branży usług finansowych i nieruchomości, jednak pozostałe dziedziny usług, jak np. branża przetwarzania informacji i komunikacji, zwiększyły liczbę zatrudnionych.

Umiarkowany optymizm panuje za to w sektorze handlu detalicznego. Co prawda obroty w I połowie roku 2009 zmniejszyły się o 1,8%, jednak spadki nie były tak bolesne jak wynikać by to mogło z prognoz Izby Przemysłowo- Handlowej z przełomu lat 2008-2009. W przeciągu roku 2009 zaobserwowano tu niewielką, lecz stałą poprawę sytuacji gospodarczej. Obecnie z przewagą negatywnego salda (-4%) oceny sytuacji gospodarczej handel detaliczny plasuje się w środku stawki sektorów saksońskiej gospodarki. Pomimo posiadania przez społeczeństwo Saksonii tylko ok. 73% średniej siły nabywczej Republiki Federalnej, w niektórych dziedzinach handlu detalicznego zaobserwowano znaczną poprawę sytuacji. Działo się tak zgodnie z przewidywaniami np. w dziedzinie handlu samochodami z powodu wprowadzenia przez rząd federalny instrumentu wspierającego przemysł motoryzacyjny (tzw. Abwrackprämie). Obroty w tej dziedzinie zwiększyły się o 7,2% rok do roku w porównaniu z I połową roku 2008. Niekorzystną tendencją jest zaś konkurencja cenowa obserwowana w dziedzinie handlu detalicznego artykułami spożywczymi, co przy zmniejszającej się liczbie ludności może spowodować na dłuższą metę znaczne spadki zatrudnienia. W I połowie roku 2009 większości przypadków udało się zachować obecny stan zatrudnienia.

Spadki obrotów zanotowano także w dziedzinie handlu hurtowego, szczególnie artykułami przemysłowymi. Ilość przedsiębiorstw oceniających swe obecne położenie jako dobre zmniejszyła się o 10%, zwiększyła się za to o 1% ilość uważających obecną sytuację za złą. Saldo na poziomie +1 punktu procentowego stawia handel hurtowy pod względem oceny obecnej sytuacji gospodarczej w środku stawki, minimalnie przed handlem detalicznym. Obroty zmniejszyły się w tej dziedzinie gospodarki w I połowie roku 2009 o

7,5% w porównaniu rok do roku. Największe spadki nastąpiły w dziedzinie handlu maszynami, wyposażeniem i częściami zamiennymi (-20,9%), w dziedzinie artykułów żywnościowych spadki wyniosły „tylko” -3,6%. Sytuacja ta odbiła się znacznie na poziomie zatrudnienia. Ponad 20% wszystkich przedsiębiorstw dokonało redukcji zatrudnienia, przy 14% przedsiębiorstw deklarujących chęć przyjęcia nowych pracowników.

Zdecydowanie najgorsza sytuacja ze wszystkich sektorów gospodarki panowała w I połowie roku w transporcie. W roku ubiegłym branża musiała zmagać się z bardzo wysokimi kosztami paliw płynnych, w obecnym zaś odczuła boleśnie zmniejszenie ilości przewozów oraz podwyżkę opłat za korzystanie z autostrad wprowadzoną od początku roku 2009. Ilość firm oceniających swą obecną sytuację gospodarczą jako złą zmniejszyła się w I kwartale roku 2009 o 4% do poziomu 13%. 34% ogólnej liczby firm oceniało swą sytuację jako złą lub bardzo złą, a saldo wynoszące -21 punktów to po raz kolejny najgorszy wynik spośród wszystkich sektorów saksońskiej gospodarki. W tym samym okresie ponad 25% firm dokonało redukcji zatrudnienia, natomiast dalsze 20% planuje to w przyszłości.

Ilość zatrudnionych we wszystkich działach saksońskiej gospodarki na początku roku 2009 wynosiła 1.371.524, co oznaczało wzrost stopy bezrobocia z 13,0% do 15,6% w porównaniu z końcem roku 2008. W drugim kwartale roku zanotowano niewielki wzrost liczby zatrudnionych do poziomu 1.382.633 i równoczesny spadek stopy bezrobocia do 14,9%. Korzystny rozwój liczby zatrudnionych był jednak spowodowany zwyczajowym ożywieniem gospodarczym następującym na początku wiosny, nie zaś poprawiającym się przebiegiem koniunkturalnym.

4. Najważniejsze branże przemysłu Saksonii

4.1 Przemysł motoryzacyjny

Przemysł motoryzacyjny należy do najważniejszych branż saksońskiego przemysłu. Wy różnia się ponadprzeciętnymi wynikami w dziedzinie produktywności, poziomu inwestycji stopy eksportu oraz osiąganych obrotów. W Saksonii działają obecnie 73 zakłady przemysłu motoryzacyjnego, zatrudniające ponad 23.600 osób. Ponadto kolejnych 60.000 osób zatrudnionych jest w ponad 750 zakładach- poddostawcach przemysłu motoryzacyjnego. Największymi ośrodkami z branży automotive w Saksonii są Drezno, Lipsk, Chemnitz i Zwickau, gdzie zlokalizowana jest produkcja takich potentatów przemysłu samochodowego jak Volkswagen, BMW, czy Porsche. W roku 2008 przemysł motoryzacyjny Saksonii osiągnął obroty wynoszące 12 mld euro. Do najważniejszych firm w branży automotive w Saksonii należą:

- Volkswagen AG. Koncern produkuje na terenie landu pojazdy w Dreźnie (w tzw. szklanej manufakturze, niem. Gläserne Manufaktur) oraz w fabryce Zwickau-Mosel, natomiast silniki spalinowe w Chemnitz,
- Porsche AG. Koncern wytwarza w Lipsku nowy model Panamera,
- BMW AG. Produkcja modeli serii 3 i 1 w zakładzie w Lipsku,
- Neoplan Bus GmbH. Wytwarza w Plauen karoserie do autobusów,
- VDO Automotive AG. Poddostawca w dziedzinie elektroniki samochodowej, pomp wtryskowych do silników wysokoprężnych, 230 zatrudnionych,

- TAKATA-PETRI GmbH. Poddostawca w dziedzinie poduszek powietrznych i wyposażenia bezpieczeństwa,
- WEIGL Group AG. Poddostawca w dziedzinie odlewów aluminiowych dla przemysłu motoryzacyjnego,
- Hitachi Automotive Systems Europe GmbH. Poddostawca w dziedzinie systemów wtryskowych dla silników benzynowych,
- Cloyes Europe GmbH. Poddostawca w dziedzinie układów sterowania systemów rozrządu.

4.2 Przemysł taboru kolejowego

Przemysł taboru kolejowego jest jedną z tradycyjnych branż saksońskiej gospodarki. Obecnie skupia się on na terenie Łużyc, gdzie 2 zakłady posiada firma Bombardier Transportation (Bautzen i Görlitz), oraz gdzie zlokalizowane są 54 największe przedsiębiorstwa- poddostawcy. Do branży zaliczają się również licznie tu występujące zakłady serwisowe i remontowe taboru kolejowego. Łącznie branża zatrudnia obecnie ponad 13.000 osób przy bezpośredniej produkcji, natomiast dalszych ponad 2.000 osób przy remontach i serwisowaniu taboru szynowego. Na terenie landu znajduje się także sieć placówek naukowo- badawczych skupionych w sieci branżowej Bahntechnik Sachsen. Do najważniejszych firm należą:

- Bombardier Transportation. Producent taboru kolejowego, w 2 zakładach zatrudnia ponad 2.000 pracowników,
- SFW Schienenfahrzeugwerk Delitzsch GmbH. Przedsiębiorstwo działa w branży serwisowania i napraw taboru kolejowego,
- HFG HVAC Faiveley GmbH & Co KG. Poddostawca w dziedzinie klimatyzacji pociągów. 250 zatrudnionych.

4.3 Przemysł lotniczy i astronautyczny

Saksoński przemysł lotniczy i astronautyczny koncentruje się w regionie Drezna, Chemnitz i Freibergu. Zdecydowana większość przedsiębiorstw działa w charakterze poddostawców, produkując zarówno części do samolotów, jak i materiały kompozytowe i wypełniające z kompozytów, a także materiały wyposażenia na bazie tkanin. Obecnie w branży zatrudnionych jest ponad 4.500 osób, przy rocznych obrotach firm oscylujących w granicach 540 mln euro. Saksońskie firmy współpracują przy realizacji tak znaczących projektów jak np. modele A380 czy A400M koncernu Airbus. Sieć branżowa przemysłu lotniczego i astronautycznego działająca w Saksonii nosi nazwę AeroSpace Initiative Saxony. Do najważniejszych firm w branży należą:

- EADS Elbe Flugzeugwerke GmbH. Centrum kompetencji koncernu Airbus w dziedzinie przebudowy maszyn pasażerskich na towarowe (cargo). Ponad 1.100 zatrudnionych,
- GfE Fremat GmbH. Poddostawca materiałów wykorzystywanych przy budowie samolotów oraz wykonawca powłok ochronnych na tych materiałach,
- AOA avionics Dresden GmbH. Poddostawca w dziedzinie elementów systemów paliwowych, wentylatorów i innych elementów klimatyzacji oraz systemów odprowadzających wodę,

- PMG Structures and Components GmbH. Poddostawca materiałów kompozytowych. W Dreźnie znajduje się centrum szkoleniowe,
- Nehlsen-BWB Flugzeug-Galvanik Dresden GmbH & Co. KG. Wykonawca powłok ochronnych na różnego rodzaju materiałach,
- OLUTEX Oberlausitzer Luftfahrttextilien GmbH. Poddostawca materiałów wykończeniowych stosowanych w kabinach samolotów pasażerskich,
- COTESA GmbH. Poddostawca profili z włókien węglowych oraz wypełniaczy kompozytowych.

4.4 Przemysł maszynowy

Saksonia uważana jest za kolebkę przemysłu maszynowego. Obecnie na terenie landu działa ok. 450 przedsiębiorstw zatrudniających ponad 38.000 pracowników. Saksońskie przedsiębiorstwa specjalizują się w budowie narzędzi, maszyn drukarskich oraz maszyn dla przemysłu włókienniczego a także maszyn specjalnych (np. pakujących dla przemysłu spożywczego). Na terenie landu działa sieć branżowa przemysłu maszynowego pod nazwą Vemas. Do najważniejszych firm należą:

- NILES-SIMMONS-HEGENSCHEIDT Gruppe. Producent obrabiarek CNC w saksońskim Chemnitz. Jeden z 35 największych światowych producentów obrabiarek,
- StarragHeckert. Producent frezarek, ośrodek produkcyjny znajduje się w Chemnitz,
- manroland AG. Producent maszyn drukarskich dla wydawnictw oraz wytwórców opakowań. Fabryka zlokalizowana jest w Plauen,
- Koenig & Bauer AG. Producent maszyn drukarskich. Zakład produkcyjny znajduje się w Radebeul,

4.5 Fotowoltaika

Saksonia jest obecnie jednym z przodujących landów niemieckich pod względem produkcji ogniw fotowoltaicznych stosowanych do zamiany energii słonecznej na energię elektryczną. Fotowoltaika uważana jest przez firmę doradcą Roland Berger za branżę, która ze względu na potencjał wzrostu może w przyszłości wyprzedzić pod względem poziomu zatrudnienia tradycyjne branże przemysłu takie jak motoryzacja, stając się filarem saksońskiej gospodarki. Obecnie w branży produkcji ogniw fotowoltaicznych zatrudnionych jest ponad 2.500 osób, z czego 1.700 bezpośrednio przy produkcji. Wysoka dynamika rozwoju tej branży jest ściśle powiązana z doświadczeniem Saksonii w produkcji półprzewodników. Przy utrzymującej się dynamice wzrostu realne jest podwojenie produkcyjnych miejsc pracy do końca roku 2010. Obecnie buduje się w Saksonii największą elektrownię fotowoltaiczną na świecie. Jej moc ma przekraczać 40 MW. Do najważniejszych firm należą:

- SolarWorld AG. Producent paneli fotowoltaicznych, jedna z największych tego typu firm na świecie. Ponad 1.800 zatrudnionych, 900 mln euro obrotu w roku 2008,
- Arise Technologies. Producent paneli fotowoltaicznych. Produkcja odbywa się w nowo wybudowanym w roku 2008 ośrodku w Bischofswerda.

- Signet Solar. Producent paneli fotowoltaicznych. Firma założona w roku 2006. Siedziba i produkcja zlokalizowane w Dreźnie, obecnie ekspansja na rynki indyjskie i amerykańskie poprzez utworzenie spółek zależnych w tamtych regionach,
- Sunfilm AG. Producent paneli fotowoltaicznych. 2 ośrodki produkcyjne na terenie Saksonii, w Bitterfeld oraz w Großröhrsdorf nieopodal Drezna,
- Avancis. Producent paneli fotowoltaicznych, produkcja odbywa się od końca roku 2008 w saksońskim Torgau.

5. Handel zagraniczny

Wolumen eksportu Saksonii w roku 2008 wynosił 23.205,4 mln euro. Oznaczało to spadek o 1,0% w porównaniu rok w rok. Najważniejszym kierunkiem saksońskiego eksportu był rynek wewnątrzspółnotowy UE. Najważniejszym zaś państwem pod względem wartości wyeksportowanych towarów i usług były Stany Zjednoczone (1.703,3 mln euro), na kolejnych zaś miejscach plasowały się Polska (1.457,7 mln euro), która w przeciągu 2. lat awansowała z 8. miejsca i stała się jednym z najważniejszych partnerów handlowych Saksonii, oraz Włochy (1.420,8 mln euro) i Francja (1.345,7 mln euro). Do najważniejszych eksportowanych grup produktów zaliczały się pojazdy mechaniczne oraz części zamienne (wartość eksportu 5.297 mln euro), części elektroniczne (2.000,9 mln euro), maszyny (954,9 mln euro) oraz półprodukty przemysłu chemicznego (866,0 mln euro).

Import Saksonii w tym samym czasie kształtował się na poziomie 15.345,8 mln euro i był o 3,3% wyższy niż przed rokiem. Saksonia dysponuje więc wysokim dodatnim saldem handlu zagranicznego, wynoszącym 7.859,6 mln euro. Największa część importu pochodziła z rynku wewnętrznego UE. Najważniejszym partnerem handlowym w dziedzinie importu były zaś Czechy (wartość 2.707,0 mln euro), wyprzedzając Rosję (1.686,3 mln euro), Polskę (1.302,2 mln euro) i Francję (1.157,5 mln euro). Najważniejsze importowane grupy produktów to podwozia samochodowe, silniki i części zamienne (wartość 1.574,9 mln euro), pojazdy mechaniczne (1.320,6 mln euro), gaz i ropa naftowa (1.219,2 mln euro) oraz półprodukty przemysłu chemicznego (675,2 mln euro).

6. Współpraca z zagranicą

Położenie geograficzne predestynuje land do roli „pośrednika” w kontaktach wschodu i zachodu Europy. Nawiązywana jest jednak współpraca nie tylko z państwami europejskimi, lecz także z Kanadą czy Chinami. Zdecydowanie największe znaczenie mają jednak kontakty w ramach projektów transgranicznych, takie jak Euroregiony. Są to związki gmin i powiatów po obu stronach granicy. Współpraca ta realizowana jest przy udziale środków Unii Europejskiej z programu INTERREG. Na terenie Saksonii działają 4 Euroregiony. Jednym z elementów współpracy z Polską jest Euroregion Nysa. Ponadto w tej formie Saksonia współpracuje z Czechami. Kontakty partnerskie utrzymywane są również z Bretanią we Francji, Słowacją, Stanami Zjednoczonymi, Chinami i Kanadą. Poniżej znajduje się krótka charakterystyka najważniejszych kierunków tej współpracy.

6.1 Współpraca z Polską

Współpraca transgraniczna z Polską odbywa się z województwem dolnośląskim i lubuskim. Podjęta została na mocy deklaracji trójstronnej podpisanej w roku 1995 przez przedstawicieli Meklemburgi- Pomorza Przedniego, Saksonii i Brandenburgii o współ-

pracy z polskimi regionami przygranicznymi oraz umów pomiędzy Saksonią i województwem dolnośląskim, podpisanych w latach 1999 i 2000. Deklaracja o współpracy z województwem lubuskim została podpisana w roku 2003. Kontakty koordynowane są przez spotykające się regularnie grupy robocze.

Współpraca z województwem lubuskim znajduje się w początkowym stadium. Uczestniczy w niej 14 miast partnerskich. Podpisanie deklaracji o współpracy pociągnęło za sobą do tej pory przedsięwzięcia w dziedzinie wspólnego pozyskiwania środków na cele renowacji zabytków. Przedłużenie współpracy w roku 2008 na kolejnych 5 lat daje nadzieje na dalszy jej rozwój o kontakty gospodarcze.

O wiele lepiej rozwinięta jest współpraca z województwem dolnośląskim w ramach Euroregionu Nysa. Jest ona realizowana na wielu płaszczyznach. Uczestniczy w niej 41 miast partnerskich. Do najważniejszych realizowanych obecnie aspektów należą:

- regularne przeprowadzanie szkoleń dla urzędników samorządowych w dziedzinie polepszenia efektywności działania administracji,
- tworzenie transgranicznych baz danych dotyczących sytuacji gospodarczej, demograficznej i socjalnej Euroregionu,
- organizowanie na podstawie tych danych wspólnych przedsięwzięć w dziedzinie oświaty (np. szkoły w Zgorzelcu/Görlitz), a także w dziedzinie placówek ochrony zdrowia,
- wymianę doświadczeń Policji obu krajów,
- wymianę kadry naukowej uczelni wyższych,
- organizowanie w miastach partnerskich cyklicznych imprez masowych popularyzujących idee Euroregionu i przybliżające sylwetki współpracujących miast.

6.2 Współpraca z Republiką Czeską

Współpraca z Republiką Czeską jest z racji większej długości granicy, wynoszącej aż 454 km, intensywniejsza niż w przypadku Polski i odbywa się na zasadzie 3 Euroregionów. Współpraca nawiązana została w roku 1992, natomiast od roku 1993 mają miejsce regularne spotkania grup roboczych. Współpraca obejmuje podobne dziedziny jak w przypadku Polski:

- wymianę i szkolenia kadr samorządowych oraz nauczycieli i wykładowców,
- prowadzenie dwujęzycznych szkół,
- zwalczanie przestępczości zorganizowanej,
- koordynowanie akcji ratowniczych i gaśniczych na wypadek klęsk żywiołowych

Kontakty gospodarcze opierają się na istnieniu w miastach partnerskich przedstawicielstw Izb Przemysłowo- Handlowych, a także na realizacji wspólnych inwestycji w dziedzinie ochrony przyrody i turystyki, mających w przyszłości przynieść wymierne korzyści gospodarcze obu partnerom. Na wspólne przedsięwzięcia w ramach Euroregionów Saksonia i Czechy otrzymały na okres finansowania 2007-2013 łącznie kwotę 207 mln euro, pochodzącą ze środków funduszu EFRR.

6.3 Współpraca z Bretanią

Saksonia współpracuje z tą francuską krainą od roku 1995. Obecnie koncentruje się ona na poniższych dziedzinach:

- współpracy szkół i uczelni wyższych,
- organizowaniu wymian studentów i praktykantów,
- realizowaniu wspólnych projektów badawczych przez saksońskie szkoły wyższe oraz ich francuskie odpowiedniki,
- kształceniu i doksztalcaniu nauczycieli w ramach letnich uniwersytetów,

7. Transport

W roku 1996 Unia Europejska zdefiniowała ważną dla rozwoju jej rynku wewnętrznego sieć infrastruktury komunikacyjnej jako tzw. Transeuropejską Sieć Transportową (TEN-V). Na konferencjach ministrów transportu krajów Unii w latach 1994 i 1997 zdefiniowano dodatkową sieć połączeń pod nazwą Europejskich Korytarzy Transportowych (PEK), które rozszerzają i uzupełniają sieć transportową w kierunku wschodnim, wraz z przewidywanym rozszerzeniem Unii. Na terenie Saksonii, jako landu będącego dawną wschodnią granicą Unii, leżą zarówno drogi należące do systemu TEN-V, jak i do PEK.

7.1 Transport drogowy

Saksonia charakteryzuje się występowaniem ponadprzeciętnej gęstości sieci drogowej. Sieć ta dzieli się na autostrady, których w roku 2008 było 513 km, na drogi federalne, których było 2.417 km, a także na drogi lokalne krajowe (4.764 km) i powiatowe (5.872 km). Tak więc łączna długość saksońskiej sieci drogowej w roku 2008 wynosiła 13.584 km. Rozbudowa i modernizacja szczególnie sieci autostrad należała do priorytetów rządu krajowego w dziedzinie komunikacji, także w kontekście przyjęcia nowych państw członkowskich do Unii Europejskiej i planowanego znacznego zwiększenia ruchu samochodowego w tamtym kierunku. Od roku 1991 w modernizację dróg zainwestowano niebagatelną sumę 14,9 mld euro, natomiast do końca bieżącego roku zaplanowane na ten cel było kolejnych 15,6 mld euro. Środki pochodzą częściowo z europejskiego funduszu EFRR (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Obecnie realizowane najważniejsze inwestycje w dziedzinie autostrad to:

- Rozbudowa autostrady A4 z Chemnitz do granicy z Turyngią do szerokości 6 pasów ruchu,
- Rozbudowa autostrad A14 i A9 połączona z rozbudową lotniska w Lipsku,
- Budowa nowej autostrady A17/D8 z Drezna do Pragi, będącej ważną arterią komunikacyjną w systemie transeuropejskich autostrad, a także mającej odciążać drogi wokół stolicy landu z ruchu tranzytowego
- Budowa autostrady A38 na południu Lipska. Ma ona stanowić przyszłe połączenie pomiędzy ośrodkami przemysłowymi Saksonii, Saksonii- Anhalt, Hesji oraz Nadrenii Północnej- Westfalii.
- Budowa autostrady A72 pomiędzy Chemnitz a Lipskiem oraz modernizacja tej samej drogi na odcinku pomiędzy Chemnitz a Zwickau. Ma ona zapewnić lepszą komunikację dla silnie w tym regionie wykształconej branży poddostawców przemysłu motoryzacyjnego.

Na terenie landu leżą też przejścia drogowe, zarówno do Czech, jak i do Polski. Do roku 2010 planuje się rozbudowę sieci przejść do łącznie 34 (10 do Polski i 24 do Czech), a w dalszej perspektywie nawet do 60 (15 do Polski i 45 do Czech).

7.2 Transport kolejowy

Transport kolejowy ma w Saksonii bardzo długą tradycję. Obecnie na terenie landu znajduje się łącznie 2.700 km tras kolejowych, co powoduje, że ma on najgęstszą sieć kolejową wśród wszystkich krajów związkowych. Oprócz spółki Deutsche Bahn, na terenie landu działało od czasu zjednoczenia Niemiec ponad 30 innych konkurencyjnych przedsiębiorstw prywatnych. Jako ciekawostkę można uznać utrzymywanie w dalszej eksploatacji sieci 5 linii kolei wąskotorowych. Są one obsługiwane przez parowozy, i oprócz niezaprzeczalnych walorów jako atrakcja turystyczna spełniają także pewne funkcje gospodarcze jako koleje dojazdowe.

Z powodu przebiegania przez obszar landu połączeń tranzytowych do Polski i Czech oraz przewidywanego wzrostu natężenia ruchu, obecnie realizowane są inwestycje mające unowocześnić te odcinki. Na trasie z Drezna do Pragi ma powstać nawet całkowicie nowa linia kolejowa dostosowana do wysokich prędkości. W modernizację linii kolejowych od czasów zjednoczenia Niemiec zainwestowano ponad 5,5 mld euro. Do najważniejszych z nich należą obecnie budowa tunelu dla kolejki dojazdowej (S-Bahn) pod centrum Lipska, która ma zostać ukończona do roku 2011, a także modernizacje linii kolejowych do Berlina oraz do granicy Polski.

W dziedzinie kolejowych przewozów towarowych na terenie landu znajdują się dofinansowywane częściowo z budżetu krajowego 3 ośrodki przeładunkowe (GVZ). Są one ważnymi punktami na mapie gospodarczej Saksonii. W ich pobliżu osiedliło się dotychczas niemalże 200 firm logistycznych, będących znaczącym pracodawcą w regionie.

7.3 Transport lotniczy

Saksonia posiada dwa międzynarodowe porty lotnicze: Drezno i Lipsk/Halle. Nakładami krajowymi wysokości ponad 4,5 mld euro zostały one zmodernizowane i przystosowane do przyjmowania samolotów w każdych warunkach pogodowych i w nocy. Starania te zostały docenione przez firmę DHL, która od roku 2008 na lotnisku Lipsk/Halle posiada swój hub dla ładunków ekspresowych na całą Europę. Oba lotniska posiadają nowe terminale, zdolne odprawić 4,5 mln pasażerów rocznie w przypadku lotniska Lipsk/Halle oraz 3,5 mln w przypadku lotniska drezdeńskiego. Centralne położenie lotnisk oraz ich skojarzenie z siecią dróg i kolei sprawia, że dojazdy do nich nie zajmują więcej niż 90 minut z dowolnego punktu w Saksonii. W roku 2007 na lotnisku w Lipsku/Halle odprawiono 2,7 mln pasażerów, w Dreźnie natomiast 1,85 mln. W tym samym okresie na pierwszym z lotnisk zanotowano ponadto przewozy towarowe przekraczające 100.000 ton.

7.4 Żegluga morska i śródlądowa

Poprzez przepływającą przez Saksonię rzekę Łabę, land posiada bezpośrednie połączenie wodne z portami morskimi północnych Niemiec, a także z krajami Europy Wschodniej. Łaba jest drugim po Renie najbardziej uczęszczanym śródlądowym szlakiem wodnym w Niemczech. Odpowiednio do wzrostu przewozów zwiększały się krajowe inwestycje w infrastrukturę portową w Dreźnie, Torgau i Riesa oraz w budowę hydrotechniczne regulujące bieg rzeki. Modernizacje portów przyciągnęły nowych inwestorów, przez co stworzonych zostało ponad 530 miejsc pracy. Obecnie spółka Sächsische Binnenhäfen Oberelbe GmbH, która zarządza zespołem portów saskońskich jest właści-

cielem również 2 czeskich portów rzecznych w Decinie i Lovosicach, co pomaga w ujednoczeniu oferty usług i pozwala na lepsze dopasowanie się do potrzeb rynku.

Na Łabie kursuje też unikalna historyczna flota parowców pasażerskich. Jednostki te, których wiek przekracza w niektórych przypadkach nawet 100 lat bazują w Dreźnie. Wykonują one rejsy wycieczkowe na liczącym ok. 100 km odcinku rzeki pomiędzy Diesbar-Seußlitz i Decinem.

8. Szkolnictwo wyższe i ośrodki naukowo- badawcze

Obecnie na terenie Saksonii działają 4 uniwersytety oraz 11 innych placówek posiadających status uczelni wyższej. Znajdują się pośród nich tak znane placówki naukowe jak założony w 1409 roku Uniwersytet w Lipsku, czy Uniwersytet Techniczny w Dreźnie, który jest największą uczelnią w całym landzie (33.050 studentów w semestrze zimowym 2007-2008). Realizowane są również projekty transgraniczne, takie jak działający w Żytawie (niem. Zittau) Międzynarodowy Instytut, umożliwiający ukończenie niemieckich studiów osobom które skończyły studia licencjackie w którymś z sąsiednich państw (Polska lub Czechy) lub w Niemczech. Oferowane kierunki studiów obejmują szeroki zakres zarówno w dziedzinie nauk humanistycznych, jak i przyrodniczych. W Saksonii działa także Akademia Górnicza we Freibergu, która jest najstarszą tego typu uczelnią na świecie. Ofertę oświatową uzupełnia sieć 6 akademii zawodowych, a także 8 prywatnych placówek oświatowych.

Oprócz uczelni wyższych na terenie Saksonii zlokalizowana jest gęsta sieć placówek badawczych. Zalicza się do nich 11 instytutów Towarzystwa Fraunhofera, 6 instytutów Towarzystwa Maxa Plancka oraz 7 instytutów Leibniza. Stanowią one pomost w transferze technologii dla gospodarki i były w przeszłości ważną kartą przetargową w przyciąganiu zarówno nowych zagranicznych inwestycji bezpośrednich (było tak w przypadku np. koncernu AMD), jak i inwestycji firm niemieckich z zachodnich krajów związkowych (m.in. Porsche i Volkswagen).

Opracowano: grudzień 2009 r.

Źródła i pomocne linki:

www.sachsen.de

www.smwa.sachsen.de

www.leipzig.ihk.de

www.destatis.de

www.invest-in-saxony.de

www.wfs.sachsen.de

www.amz-sachsen.de

www.bts-sachsen.de

www.vemas-sachsen.de